

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 4ObdoK/5/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7118204039
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Mederová
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:7118204039.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Mederovej a členiek senátu JUDr. Lenky Praženkovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobcu Z. G., nar. XX. Z. XXXX, bytom Z. E. XXXX/XX, XXX XX Y., zastúpeného ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Radko Timkanič, s.r.o., so sídlom Jakobyho 19, 040 01 Košice - mestská časť Staré Mesto, IČO: 54 920 787, proti žalovanému JUDr. Matúš Čepček, so sídlom kancelárie Hviezdoslavova 1234/4, 075 01 Trebišov, správca konkurznej podstaty úpadcu REJA CORPORATION, s.r.o., so sídlom Cukrovarská 26, 075 01 Trebišov, IČO: 44 322 909, zastúpenému advokátkou JUDr. Janou Čepčekovou, so sídlom Námestie slobody 2, pošta I., 066 01 Humenné, o určenie popretej pohľadávky, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 29Cbi/1/2018, v konaní o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4CoKR/16/2022-280 z 21. februára 2023, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovaný m á voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice I ako súd prvej inštancie (ďalej tiež „prvoinštančný súd“) rozsudkom č. k. 29Cbi/1/2018-235 zo 17. februára 2022 žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol a žalovanému priznal plnú náhradu trov konania voči žalobcovi.

2. Z odôvodnenia prvoinštančného rozsudku vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia, že je veriteľom pohľadávky proti úpadcovi vo výške istiny 82.000,-- eur s úrokmi z omeškania vo výške 21.235,75 eura z mandátnej zmluvy uzavretej s úpadcom počas obdobia výkonu jeho funkcie konateľa, prihlásenej do konkurzného konania vedeného na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 26K/20/2015 prihláškou zo dňa 19. februára 2018 na majetok úpadcu REJA CORPORATION s.r.o., so sídlom Cukrovarská 26, 075 01 Trebišov, IČO: 44 322 909, a teda že táto pohľadávka je zistená čo do právneho dôvodu.

3. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za preukázané, že konkurzný súd uznesením č. k. 26K/20/2015-266 zo dňa 25. mája 2015, právoplatným 2. júna 2015, vyhlásil na majetok úpadcu REJA CORPORATION, s.r.o., IČO: 44 322 909 konkurz a za správca konkurznej podstaty ustanovil žalovaného. Po uplynutí prihlasovacej lehoty na podanie pohľadávok bola doručená do kancelárie žalovaného dňa 20. februára 2018 prihláška pohľadávky žalobcu vyčíslená na 103.235,75 eura, ktorá pozostáva z istiny 82.000,-- eur a úrokov z omeškania 21.235,75 eura. Žalovaný listom zo dňa 5. marca 2018, ktorý si žalobca prevzal dňa 8. marca 2018, oznámil žalobcovi popretie jeho prihlásenej pohľadávky na celkovú sumu 103.235,75 eura nasledovne:

- prihlásená istina 82.000,-- eur, popretá istina vo výške 82.000,-- eur, dôvod popretia právneho dôvodu pohľadávky: neexistencia pohľadávky, úpadca neeviduje vo svojom účtovníctve pohľadávku;

- prihlásené úroky z omeškania vo výške 21.235,75 eura, popreté vo výške 21.235,75 eura, dôvod popretia právneho dôvodu pohľadávky: neexistencia pohľadávky, úpadca neeviduje vo svojom účtovníctve pohľadávku.

4. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne zdôvodnil poukazom na ustanovenie § 32 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoKR“) o popretí prihlásenej pohľadávky a § 566 ods. 1 a § 571 ods. 1 Obchodného zákonníka (ďalej len „ObchZ“), upravujúce mandátnu zmluvu a obvyklú odmenu. Zdôraznil povahu civilného sporového konania ako konania dôkazného a uviedol, že samotná výška odplaty nemusí byť v mandátnej zmluve dohodnutá. Ak je zariadenie obchodnej záležitosti predmetom podnikateľskej činnosti mandatára, samotný zákon predpokladá, že odplata bola dohodnutá. Ak v mandátnej zmluve výška odplaty ani spôsob jej určenia dohodnuté neboli, použije sa na jej určenie § 571 ods. 1 ObchZ. Mandatár musí zabezpečiť dôkazy, z ktorých jednoznačne vyplynie záver, že došlo k uzavretiu mandátnej zmluvy a pre mandanta na jeho účet zariadil určitú obchodnú záležitosť uskutočnením právnych úkonov. Uviedol ďalej, že žalobca v konaní na svoje tvrdenia o uzatvorení mandátnej zmluvy a o jej splnení zo strany mandatára nepredložil žiadne dôkazy, žalobcom prihlásená pohľadávka sa v účtovnej a ani inej evidencii úpadcu nenachádza, pohľadávky evidované v účtovníctve úpadcu boli správcom uznané a prvá zmienka o prihlásenej pohľadávke sa objavila až 3 roky po vyhlásení konkurzu, pričom prihláška pohľadávky žalobcu neobsahuje žiadne prílohy. Žalobca teda právny dôvod nepreukázal; nepreukázal existenciu vzniku samotnej mandátnej zmluvy a nepreukázal, že zariadil určité obchodné záležitosti uskutočnením právnych úkonov. V konaní nebolo preukázané, že žalobca zabezpečil miliónové obchody a taktiež, že podpísal množstvo zmlúv s odberateľmi, rovnako neboli preukázané žiadne zápisnice z mesačných porád. Žalobca na svoje tvrdenia v konaní neposkytol žiadne dôkazy, na základe čoho súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca nepreukázal existenciu dôvodov na určenie popretej pohľadávky, preto žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu voči neúspešnému žalobcovi.

5. Na odvolanie žalobcu z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/ a písm. h/ CSP, Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací rozsudkom č. k. 4CoKR/16/2022-280 z 21. februára 2023, rozsudok prvoinštančného súdu podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

6. Stotožňujúc sa s napadnutým rozsudkom v celom rozsahu, odvolací súd na doplnenie a zdôraznenie jeho správnosti uviedol, že účelom incidenčného konania je rozhodnúť o tom, či dôvody obsiahnuté v popieracom prejave správcu zodpovedajú skutočnosti a vylučujú pohľadávku z uspokojenia v konkurze tak, ako bola prihlásená. Poukázal na § 32 ods. 1, 2, 3, 5, 6, 9, 15, 16 a 17 ZoKR a uviedol, že medzi stranami nebolo sporné a z obsahu spisu vyplýva, že žalobca prihlásil do konkurzu úpadcu pohľadávku titulom práva na odmenu za výkon funkcie konateľa v spoločnosti úpadcu určenú podľa § 571 ods. 1 ObchZ (tzv. obvyklú odplatu) podľa vtedy platného znenia § 66 ods. 3 ObchZ, ktorý bol účinný do 28. apríla 2015, v súčasnosti podľa § 66 ods. 6 ObchZ, a to za obdobie od 2. augusta 2008 do 2. júna 2015 vo výške 82.000,-- eur a zákonných úrokov z omeškania za obdobie od 3. júna 2016 do 19. februára 2018 vo výške 21.235,75 eura. Žalobca k prihláške nedoložil žiadne prílohy preukazujúce dôvodnosť prihlásenej pohľadávky. Žalovaný ako správca konkurznej podstaty prihlásenú pohľadávku žalobcu poprel čo do právneho dôvodu, výšky a poradia, čo odôvodnil neexistenciou pohľadávky, ktorú úpadca neeviduje vo svojom účtovníctve.

7. Odvolací súd zdôraznil, že osobu žalobcu ako konateľa úpadcu je potrebné v zmysle § 9 ods. 1 písm. a/ ZoKR považovať za osobu spriaznenú s úpadcom, preto je nevyhnutné vo zvýšenej obozretnosti posudzovať žalobcom uvádzané skutkové tvrdenia o existencii a výške záväzkových vzťahov medzi samotným úpadcom a žalobcom ako štatutárnym orgánom, z ktorých si žalobca uplatňuje svoje pohľadávky voči úpadcovi na uspokojenie na základe podanej prihlášky. Žalobca nepoprel tvrdenia žalovaného, že v účtovnej evidencii úpadcu, ktorú bol povinný na základe svojej funkcie zabezpečovať žalobca, sa nenachádza žiadna zmienka o samotnej existencii záväzkového vzťahu, na základe ktorého by vznikol záväzok úpadcu voči žalobcovi, titulom výkonu funkcie konateľa v spoločnosti úpadcu ako aj o jej výške, ktorá bola žalobcom uplatnená na základe prihlášky do konkurzu úpadcu. Žalobca tiež žiadnym spôsobom neozrejmil, prečo prihlásenú pohľadávku na náhradu odmeny za výkon funkcie konateľa v spoločnosti úpadcu, uplatnenú so značným časovým odstupom od vyhlásenia konkurzu, neuviedol ani v zozname záväzkov, predkladanú pre účely posúdenia podmienok pre vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu.

8. Vo všeobecnej odvolací súd uviedol, že ani samotná prípadná existencia záväzkového vzťahu medzi žalobcom ako konateľom a úpadcom ako spoločnosťou podľa § 66 ObchZ bez ďalšieho automaticky nezakladá právo žalobcu na odmenu konateľa voči úpadcovi bez toho, aby na to boli splnené zákonom stanovené podmienky podľa § 566 Obch, a to s poukazom na žalovaným uvádzané skutočnosti o tom, že žalobca nevykonával funkciu konateľa v spoločnosti úpadcu s odbornou starostlivosťou, čo žalobca ani účinne nepoprel.

9. Citujúc ustanovenie § 150 ods. 1 CSP, odvolací súd totožne so súdom prvej inštancie uviedol, že civilné sporové konanie je konaním dôkazným a zdôraznil, že žalobca bol v konaní povinný preukázať, že odmena, ktorú prihlásil do konkurzu úpadcu, je obvyklou odmenou v zmysle § 571 ods. 1 ObchZ.

10. Odvolací súd sa nestotožnil s námietkou žalobcu, že popierací prejav žalovaného je neúčinný pre nezrozumiteľnosť, nedostatočnosť a nepreskúmateľnosť, čoho následkom malo byť bez ďalšieho vyhovieť žalobe. Uviedol, že z oznámenia žalovaného o popretí prihlásenej pohľadávky žalobcu zo dňa 5. marca 2018 jednoznačne vyplýva, že žalovaný bez akýchkoľvek pochybností odôvodnil popretie právneho dôvodu a výšky prihlásenej pohľadávky žalobcu jej neexistenciou, teda že pohľadávka nikdy nebola (prihlásená pohľadávka v skutočnosti nikdy nevznikla), pričom aj výška prihlásenej pohľadávky súvisí s právnym dôvodom pohľadávky (právny dôvod vzniku). Keďže žalobca v konaní nepreukázal nielen vznik, ale ani samotnú výšku prihlásenej pohľadávky, odvolací súd konštatoval správnosť právneho záveru súdu prvej inštancie o nepreukázaní právneho dôvodu a výšky popretej pohľadávky ako dôvodu na zamietnutie žaloby. Zdôraznil zároveň, že v konkurznom konaní je vylúčené z uspokojenia aj príslušenstvo pohľadávok, ktoré prirástlo po vyhlásení konkurzu, čo predstavuje žalobcom uplatnené úroky z omeškania vo výške 21.235,75 eura.

11. Odvolací súd sa nestotožnil ani s námietkou žalobcu, že žalovaný v konaní na súde prvej inštancie rozširoval dôvody popretia pohľadávky, keďže žalovaný sa v priebehu konania iba vyjadroval k skutočnostiam uvádzaným žalobcom v podanej žalobe, resp. v priebehu konania.

12. Vo vzťahu k námietke žalobcu spočívajúcej v tvrdení, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces, odvolací súd poukazaním na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02 a III. ÚS 284/08 uviedol, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovieť návrhu) v konaní pred všeobecným súdom.

13. Odvolací súd vyslovil, že z obsahu odvolania v zásade vyplýva, že žalobca nesúhlasí s právnymi závermi súdu prvej inštancie; v tejto súvislosti zdôraznil, že skutočnosť, že žalobca mal na vec odlišný názor a že rozhodnutie súdu prvej inštancie nebolo odôvodnené podľa jeho predstáv, nie je dostačujúcou bázou pre tvrdenia o nepreskúmateľnosti napádaného rozhodnutia a existencii vady v zmysle § 365 ods. 1 písm. b/ CSP. Nemožno preto konštatovať, že by rozsudok súdu prvej inštancie neobsahoval zásadné vysvetlenie podstatných dôvodov pre jeho rozhodnutie a že by tak bol naplnený predpoklad pre prípustnosť odvolania z dôvodu nepreskúmateľnosti rozhodnutia v zmysle ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“).

14. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP a žalovanému ako úspešnej strane priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

15. Proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalobca (v ďalšom texte tiež ako „dovolaateľ“), vyvodzujúc jeho prípustnosť z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

16. Žalobca po opise obsahu svojho odvolania podaného proti rozsudku prvoinštančného súdu, ako aj obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu (bod I. dovolania) namietol, že rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje súvislé, jednoznačné a výstižné odôvodnenie, absentuje v ňom presvedčivé a preskúmateľné odôvodnenie, obsahom ktorého malo byť aj uvedenie logických úvah, ktorými sa odvolací súd pri vysporiadaní s podstatnými vyjadreniami a argumentmi žalobcu riadil. V dôsledku uvedeného

je napadnuté rozhodnutie podľa názoru žalobcu vecne nesprávne a nespravodlivé. Odvolaciemu súdu vytkol, že v odôvodnení svojho rozhodnutia sa obmedzil len na konštatovanie, že si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkázal. Žalobca po všeobecnom konštatovaní náležitostí odôvodnenia súdneho rozhodnutia, potrebe jeho presvedčivosti, súčasne poukazom na v dovolaní označené rozhodnutia ústavného súdu, i rozsudky najvyššieho súdu, odvolaciemu súdu vytkol, že sa v odôvodnení svojho rozsudku právnou argumentáciou žalobcu nezaoberal, ktorá okolnosť predstavuje porušenie jeho práva na spravodlivý proces. Na základe všetkých uvedených tvrdení dovolateľ dovolaciemu súdu navrhol, aby rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň v súlade s ustanovením § 444 ods. 1, ods. 2 CSP dovolateľ navrhol, aby dovolací súd odložil právoplatnosť a vykonateľnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia z dôvodov hodných osobitného zreteľa, argumentujúc tým, že po vydaní rozhodnutia odvolacieho súdu bolo v konkurznom konaní vedenom Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 26K/20/2015 dňa 6. apríla 2023 v Obchodnom vestníku č. 68/2023 uverejnené oznámenie žalovaného správcu o zostavení zoznamu pohľadávok proti všeobecnej podstate a o zámere zostaviť rozvrh výťažku zo všeobecnej podstaty pre nezabezpečených veriteľov. Správca konkurznej podstaty JUDr. Matúš Čepček oznámil zostavenie zoznamu pohľadávok proti všeobecnej podstate, ktoré boli alebo majú byť uspokojené z výťažku zo speňaženia majetku zaradeného do všeobecnej podstaty a súčasne oznámil zámer zostaviť rozvrh výťažku zo všeobecnej podstaty. Dovolateľ má za to, že výsledky odvolacieho konania, ako aj samotné dovolanie osvedčujú predpoklad jeho úspešnosti, pričom s poukazom na citované oznámenie žalovaného uverejnené v Obchodnom vestníku č. 68/2023 existuje hrozba vzniku nenapraviteľnej ujmy na strane žalobcu, nakoľko po uspokojení pohľadávok proti všeobecnej podstate z výťažku zo speňaženia majetku zaradeného do všeobecnej podstaty úpadcu, nebude možné v prípade zrušenia napadnutého rozhodnutia, riadne prihlásenú pohľadávku žalobcu uspokojiť.

17. K dovolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný písomným podaním z 15. mája 2023 (č. I. 311 - 314 spisu), ktorý, považujúc rozhodnutia konajúcich súdov za správne a zákonné, navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť, vrátane návrhu na odklad právoplatnosti a vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia. Písomné vyjadrenie žalovaného zaslal súd prvej inštancie postupom podľa § 436 ods. 4 CSP žalobcovi, ktorého ďalšie vyjadrenia v konaní nenasledovali.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (resp. advokátskou kanceláriou) v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok je potrebné odmietnuť. V nasledujúcich bodoch dovolací súd uvádza stručné odôvodnenie svojho rozhodnutia (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP).

19. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Uvedené znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí výlučne do právomoci dovolacieho súdu (viď. sp. zn. III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v jednotlivých ustanoveniach CSP (obdobne aj sp. zn. I. ÚS 438/2017). Pri vyslovení záveru o (ne)prípustnosti dovolania dovolací súd preto nie je viazaný tým, čo uviedol dovolateľ, prípadne druhá strana.

20. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, pokiaľ trpí niektorou z procesných väd konania vymenovaných v písm. a/ až f/ predmetného ustanovenia (zakotvujúce tzv. vady zmätočnosti). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1, 2 CSP).

21. Dovolací súd je rozsahom dovolania viazaný (§ 439 CSP, okrem prípadov uvedených v písm. a/ až c/ citovaného ustanovenia). Rovnako je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytkaná v dovolaní. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v

konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo aj § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku uvedenej viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom, dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/59/2017 z 8. júna 2017). V tu posudzovanej veci žalobca v dovolaní argumentuje prípustnosťou dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

22. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pre naplnenie predmetného ustanovenia je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, súčasne 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa strane znemožnila realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jej práv a záujmov v tom-ktorom konaní.

23. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP možno zahrnúť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Podľa § 420 písm. f/ CSP je kľúčovým pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle judikatúry ústavného súdu však iný pojem ako procesný postup, a to „právo na spravodlivý proces“ so všetkými jeho obsahovými atribútmi a garanciami v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu. Všeobecné súdy teda pri výklade a aplikácii aj procesných právnych noriem musia uprednostniť vždy ten z rôznych do úvahy prichádzajúcich výkladov, ktorý je priaznivejší, ústretovejší a zabezpečujúci plnohodnotnejšiu realizáciu práv pre stranu sporu. Jednotlivec sa totiž obracia na súd s požiadavkou o poskytnutie súdnej ochrany jeho ohrozenému alebo porušenému právu s dôverou, že táto ochrana bude poskytnutá spravodlivo a v súlade s právnym poriadkom vrátane európskej úrovne štandardov ochrany ľudských práv (II. ÚS 419/2021). Pod pojmom „nesprávny procesný postup“, ktorý odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP v zmysle vyššie uvedenej aktuálnej judikatúry ústavného súdu možno rozumieť faktickú činnosť alebo nečinnosť súdu, procedúru prejednaní vecí (to, ako súd viedol spor), znemožňujúcu strane sporu plnohodnotnú realizáciu jej procesných oprávnení, mariacu možnosť jej aktívnej účasti na konaní, ale aj absenciu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, jeho nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť, nepresvedčivosť, či svojvoľnosť, nezabezpečujúcu všetky atribúty a garancie spravodlivej súdnej ochrany. Nemožno totiž oddeľovať procesný postup súdu a rozhodnutie, ktoré je jeho sumárom a výsledkom, pretože celý faktický procesný postup súdu a naň nadväzujúci myšlienkový pochod hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (pozri aj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021).

24. Dôvodiac prípustnosťou dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolateľ odvolaciemu súdu vytkol nepreskúmateľnosť odôvodnenia jeho rozhodnutia tvrdiac, že nie sú v ňom uvedené logické úvahy, ktorými sa pri vysporiadaní s podstatnými vyjadreniami a argumentmi žalobcu riadil, v dôsledku ktorej okolnosti je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podľa tvrdenia dovolateľa vecne nesprávne a nespravodlivé.

25. Povinnosť súdu svoje rozhodnutie náležite odôvodniť je jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

26. K naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP nedochádza len úplnou absenciou odôvodnenia, ale aj jeho nedostatočnosťou alebo nezrozumiteľnosťou, či svojvoľnosťou (viď napr. II. ÚS 419/2021). Štruktúra práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia je rámcovo upravená v § 220 ods. 2 CSP, pričom táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní podľa § 378 ods. 1 CSP. Odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť. Právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia neznamená právo na uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale ide o právo na uvedenie dostatočných, logických a zrozumiteľných argumentov reagujúcich na relevantné tvrdenia a námietky strán sporu, vyhodnotenie dokazovania a vysvetlenie prečo prípadne v konaní navrhované dôkazy súd nevykonal. Súd by mal presvedčivo odôvodniť a vysvetliť aj aplikáciu príslušného právneho predpisu, či ustanovenia z neho na rozhodovanú vec (viď napr. II. ÚS 419/2021).

27. V prípade odvolacieho rozhodnutia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP). Aj v tomto prípade sa však musí odvolací súd v zmysle § 387 ods. 3 CSP v odôvodnení odvolacieho rozhodnutia vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (odvolacími námietkami). Odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie (§ 387 ods. 3 CSP). Ak odôvodnenie odvolacieho súdu neobsahuje zrozumiteľnú a presvedčivú argumentáciu k vyššie uvedeným námietkam, nespĺňa atribúty riadneho odôvodnenia, čím porušuje právo na spravodlivý súdny proces.

28. Po preskúmaní obidvoch vo veci vydaných rozhodnutí dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s potvrdeným rozsudkom súdu prvej inštancie, vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí spĺňa.

29. Z obsahu spisu vyplýva, že predmetom konania je žaloba o určenie popretej pohľadávky správcom konkurznej podstaty, ktorú súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 29Cbi/1/2018-235 zo 17. februára 2022 v celom rozsahu zamietol. V odôvodnení rozhodnutia, poukazom na ustanovenia § 32 ods. 2 ZoKR, § 566 ods. 1 ObchZ, zdôrazniac dôsledky kontradiktórneho sporového konania, vyžadujúceho procesnú aktivitu sporových strán v konaní, prvoinštančný súd konštatoval, že žalobca na svoje tvrdenia neposkytol žiadne dôkazy o uzatvorení mandátnej zmluvy a nepreukázal, že zariadil určité obchodné záležitosti uskutočnením právnych úkonov, že zabezpečil miliónové obchody, resp. že by podpísal zmluvy s odberateľmi. Rovnako v účtovníctve nie je zmienka o pohľadávke, ktorej veriteľom by mal byť žalobca, a to výške 82.000,-- eur, spolu s úrokmi z omeškania vo výške 21.235,75 eura, prihláška žalobcu neobsahuje žiadne prílohy a ani v spise sa žiaden doklad nenachádza. Následkom neunesenia dôkazného bremena žalobcom bolo zamietnutie jeho žaloby. Vychádzajúc z odôvodnenia prvoinštančného súdu vo vyššie uvedenom znení má dovolací súd za to, že súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku dôvod zamietnutia žaloby dostatočne vysvetlil.

30. Žalobca osobitne namietol postup odvolacieho súdu tvrdiac, že jeho rozhodnutie postráda uvedenie logických úvah, ktorými sa pri vysporiadaní s podstatnými vyjadreniami a argumentmi žalobcu riadil, ktorá okolnosť má mať za následok tvrdené vecne nesprávne a nespravodlivé rozhodnutie.

31. Z obsahu spisu vyplýva, že na odvolanie žalobcu, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP ako vecne správny potvrdil, stotožňujúc sa v celom rozsahu s jeho záverom o tom, že z dôvodu nepreukázania právneho dôvodu a výšky popretej pohľadávky zo strany žalobcu, nemohlo byť jeho žalobe vyhovené. Odvolací súd v bodoch 26. až 37. venujúc sa predmetu odvolacieho konania, poukázal na účel incidenčného konania, skonštatoval okolnosti, ktoré medzi stranami neboli sporné, zdôraznil status žalobcu ako osoby spriaznenej s úpadcom, ktorá okolnosť si vyžaduje zvýšenú obozretnosť pri posudzovaní žalobcom uvádzaných skutkových tvrdení o existencii a výške záväzkových vzťahov medzi úpadcom a žalobcom ako jeho štatutárnym orgánom. Totožne so súdom prvej inštancie aj odvolací súd zdôraznil podstatu sporového konania ako konania dôkazného s

tým, že žalobca bol povinný preukázať, že odmena, ktorú do konkurzu úpadcu prihlásil, je v zmysle § 571 ods. 1 ObchZ odmenou obvyklou. Venujúc sa námietke žalobcu spočívajúcej v tvrdení o neúčinnom popieracom prejave žalovaného pre jeho nezrozumiteľnosť a nedostatočnosť konštatoval, že žalobca v konaní vznik ani výšku prihlásenej pohľadávky nepreukázal. Rovnako sa vyjadril k námietke žalobcu o rozširovaní dôvodov popretia pohľadávky žalovaným, napokon k tvrdenej nepreskúmateľnosti rozsudku prvoinštančného súdu.

32. S poukazom na vyššie konštatované zdôvodnenia rozsudkov oboch konajúcich súdov, dospel dovolací súd k záveru, že tieto spĺňajú zákonnú požiadavku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP (uplatňované aj v odvolacom konaní podľa § 378 ods. 1 CSP). Dovolací súd je toho názoru, že súdy svoje rozhodnutie náležite, dostatočne jasne a presvedčivo odôvodnili. Pokiaľ dovolateľ dôvodí vecnou nesprávnosťou napadnutých rozhodnutí, je potrebné poznamenať, že správnosť právneho posúdenia prejednávanej veci súdom nižšej inštancie by mohol dovolací súd preskúmať len na základe dovolania s dovolacím dôvodom podľa § 421 CSP (za predpokladu jeho prípustnosti a formulovania právnej otázky), ktorý dovolací dôvod však dovolateľ neuplatnil.

33. Záverom dovolací súd pre úplnosť dodáva, že dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery (než k akým dospeli súdy nižších inštancií), rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní súd nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho ustálil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018).

34. S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti dovolací súd dospel k záveru, že postupom odvolacieho súdu k vade v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ktorá by zakladala porušenie práva žalobcu na spravodlivý súdny proces tak, ako to má na mysli citované ustanovenie Civilného sporového poriadku, nedošlo. V preskúmvanej veci tak nebola splnená podmienka prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, z dôvodu ktorého dovolací súd dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol, a to bez toho, aby sa zaoberal otázkou vecnej správnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia.

35. Keďže dovolací súd odmietol dovolanie žalobcu ako neprípustné, je neopodstatnený tiež jeho návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku podľa § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou odvolacieho súdu nerozhodol o ňom osobitným výrokom (k uvedenému porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 31. marca 2016 sp. zn. 3Cdo/616/2015); rovnako tak tomu je aj v prípade návrhu žalobcu na odklad právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu.

36. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný, preto mu dovolací súd priznal voči žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

37. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.